Vragen over de Programmabegroting 2027

Naam: CDA Rheden
Datum van indienen vragen: 5-10-2026

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
1	Pag. 28	Op p. 28 is bij de sociale basis de post 'media' vermeld. Zou aangegeven kunnen worden wat precies onder deze post valt?	Betreft het taakveld waarop de subsidie aan de bibliotheek wordt verantwoord.
2	Pag. 37 / pag. 38 / pag. 40 / pag. 44/ pag. 63 / pag. 65	Op een aantal bladzijden ontbreekt specifieke data waarop gestuurd wordt. Op p. 37 staat dat de gemeente in het afgelopen begrotingsjaar circa "xxxx" ruimtelijke initiatieven heeft begeleid. Op p. 38 is vermeld dat we gaan sturen op "x%" betaalbare woningen van de nieuwbouw. Op p. 40 is aangeven dat we gaan sturen op aantal toeristische overnachtingen per jaar. Op p. 44 staat dat we gaan sturen op het percentage kinderen (4-12 jaar) dat ten minste vijf dagen per week één uur buiten speelt. Op p. 63 is vermeld dat we gaan sturen op "%" woningen met energielabel D of beter in de wijk. Op p. 65 is vermeld dat we gaan sturen op "%" doelen met actuele sturingsinformatie. Waarom ontbreken de data?	De tekst op pag. 37 klopt. Hier had moeten staan: Na afloop van de behandeling van elk plan vragen we hoe de indiener de procedure vond verlopen; De tekst op pag. 38 klopt niet helemaal. We werken hier conform het woonvisie en daar sturen wij dus op; De tekst op pag. 63 moet worden gewijzigd in: in de wijk Stenfert sturen we op verminderen van het percentage sociale woningen van 95% naar 40% tot 60%. Ten aanzien van de tekst op pagina 40: De gemeente stuurt op het behoud van het aantal overnachtingen en stimuleert waar mogelijk de bloei van de toeristische sector. Voor heel 2027 verwachten we in de gemeente Rheden een groei van het aantal verblijfsgasten van 0,5%
3	Pag. 48	Op p. 48 staat dat we gaan sturen op nieuw parkeerbeleid inclusief nota parkeernormen. Wanneer is het parkeerbeleid en nota	Het nieuwe parkeerbeleid inclusief nota parkeernormen voorzien we in september 2027. Bij het opstellen van het beleid nemen we het unaniem aangenomen amendement in de solide kadernota 2025 mee,

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
		voorzien? En voorziet het College dat onbetaald parkeren gehandhaafd kan blijven?	waarin de gemeenteraad de opdracht gaf om in de gehele gemeente een onderzoek te doen naar een ander parkeerregime dat bijdraagt aan de door ons gestelde ambities op het vlak van leefbaarheid, gezondheid, natuur en biodiversiteit en eventueel financiële voordelen. Daarom is het handhaven van onbetaald parkeren op voorhand geen vast gegeven en zal bij het opstellen van nieuw beleid gekeken worden of dit wel of niet passend is voor de gemeente Rheden.
		Op p. 71 gaat het over de OZB, ons is niet duidelijk hoe de 8% waardeontwikkeling en de 3% inflatie aan elkaar worden gekoppeld. Nu lijkt het of 3% te worden of 3%+8%. Wat is het? En hoe verhoudt zich dit tot de afvalstoffenheffing?	Het voorstel is om de OZB-aanslag met 3% te indexeren. Van belang hierbij is onderscheid te maken in de begrote OZB-opbrengsten en de OZB-tarieven. Bij het bepalen van de OZB-tarieven houden we rekening met de waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen per augustus 2026. De aanslag OZB indexeert t.o.v. 2026 met 3%. De afvalstoffenheffing staat hier los van; deze heffing verloopt via tarieven per afvalcontainer.
4	Pag. 73	Op p. 73 is vermeld dat het tarief afvalstoffenheffing en reinigingsrechten voor het jaar 2027 stijgt met 20%. Kunt u aangeven wat de precieze oorzaak van deze stijging is? Als het gaat om hogere kosten, wat is dan de oorzaak van deze kostenstijging?	Wij verwijzen u hiervoor naar de raadsinformatiebrieven van 13 en 27 oktober inzake herstel omissie in programmabegroting 2027.
5	Pag. 97	Op p. 97 staat dat we gaan sturen op een afwijking tussen de laatste financiële prognose in de tweede bestuursrapportage en het jaarrekeningresultaat. Kunt u dat toelichten? Welke afwijking wordt precies beoogd? Is dat negatief of positief?	Hiermee bedoelen we dat we de afwijking tussen de 2e bestuursrapportage (berap) 2026 en de jaarrekening 2026 analyseren en de structurele effecten ervan meenemen in het nieuwe begrotingsjaar 2027. Monitoring en bijstelling van de begroting gedurende 2027 vindt plaats via de gebruikelijke route van de planning & control cyclus door het opstellen van de 1e en 2e berap.

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
6	Pag. 121	Op p. 121 staat dat het verwacht eindresultaat voor grondexploitatie minus € 3.444.000,- is. Klopt het dat dit bedrag negatief op de begroting drukt? Kunt u toelichten hoe tot dit bedrag is gekomen? Kunt u aangeven wat de reden van de stijging van dit bedrag is ten opzichte van voorgaande jaren? Kunt u toelichten of verdere stijging van dit bedrag wordt verwacht en zo ja wat daarvan de oorzaak is? Kunt u aangeven wat het College kan doen aan het voorkomen van verdere kostenstijging?	Nee, dit drukt niet negatief op de begroting. Zoals toegelicht in de paragraaf grondbeleid brengen we in beeld wat de verwachte resultaten zijn van een grondcomplex. Op dit moment betreft dit alleen de grondexploitatie van IJssel District. Hiervoor is een nadelig resultaat ad € 3.444K verwacht en hiervoor is een voorziening (verliesgevende complexen) gevormd. Deze voorziening is op de balans opgenomen bij de vlottende activa, post 'onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie)'. Deze voorziening beoordelen we 2 keer per jaar, bij de jaarstukken en bij de begroting. Het bedrag van een voor- of nadelige bijstelling van deze voorziening komt ten gunste respectievelijk ten nadele van de exploitatiebegroting.

Vragen over de Programmabegroting 2027

Naam: Tessa van Prooijen (PRO)
Datum van indienen vragen: 11 oktober 2026

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
7	Blz. 17	wat doen we concreet om gezonde keuzes makkelijker te maken?	We stimuleren inwoners om gezonde keuzes te maken en proberen deze zo toegankelijk mogelijk te maken. Dat doen we door te werken aan een gezonde leefomgeving en inwoners te informeren, bewust te maken en gezonde keuzes zelf te laten ervaren. Deze keuzes hebben betrekking op voldoende bewegen, gezonder eten en drinken, rookvrij leven, en aandacht voor mentaal welbevinden. Concrete acties en initiatieven zijn bijvoorbeeld: • Een beweegvriendelijke leefomgeving: bij de (her)inrichting van buurten en straten houden we rekening met een omgeving die uitnodigt tot bewegen. We geven daarbij prioriteit aan fietsers en voetgangers en stimuleren de aanwezigheid van openbare sport- en beweegmogelijkheden. • Een gezondere voedselomgeving: we zetten in op bewustwording en voorlichting, bijvoorbeeld met een supermarkt-safari. Daarnaast stimuleren we initiatieven die gezonde voeding toegankelijker maken, zoals De Blauwe Tomaat, die met betaalbare groenten en fruit door wijken rijdt. • Toegankelijke sport- en beweegruimte: we zetten ons in voor voldoende ruimte om te sporten en te bewegen. Daarbij kijken we zowel naar traditionele voorzieningen, zoals gymzalen, sporthallen en sportvelden, als naar moderne vormen van sportbeoefening, zoals sportcommunities en flexibel gebruik van beschikbare ruimtes. • Bewustwording van gezondheidsrisico’s in de leefomgeving: we informeren inwoners over de mogelijke gezondheidseffecten van

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
			milieuaspecten, zoals hitte, hittestraling en houtstook. Daarbij geven we ook praktische tips over wat inwoners zelf kunnen doen om gezondheidsrisico's te beperken.
8	Erfgoed, biodiversiteit en landschap	In de programmabegroting 2027-2030 zijn de middelen voor erfgoed, biodiversiteit en landschap minder expliciet zichtbaar dan in voorgaande begrotingen. Kan het college aangeven of de subsidies aan stichtingen/verenigingen, zoals de Schaapskooi, ongewijzigd blijft en onder welke begrotingspost deze vanaf 2027 wordt verantwoord?	Ja, deze subsidies blijven ongewijzigd (thema Economische ontwikkeling, taakveld economische promotie).
9	Blz. 75	voor 2027 wordt een daling in het aantal kwijtscheldingen van gemeentelijke belastingen genoemd. Waardoor komt dit?	Door het vervallen van de hondenbelasting en daarmee ook de mogelijkheid tot kwijtschelding van de hondenbelasting.
10	Blz. 20	In het coalitieakkoord wordt benadrukt dat het belangrijk is dat zoveel mogelijk inwoners kunnen meedoen en participeren in de samenleving. In de programmabegroting 2027-2030 wordt echter aangegeven dat de uitvoering van de participatie onder druk staat. Daarnaast lijkt binnen het beleidsveld Meedoen naar vermogen met een bijstandsuitkering het aantal beschikbare instrumenten en ondersteuningsmogelijkheden te zijn afgenomen. Welke instrumenten binnen het beleidsveld meedoen naar vermogen met een	Vanwege de ombuigingen hebben we keuzes gemaakt in de instrumenten die we aanbieden. Hierdoor worden de volgende instrumenten sinds 2025 niet meer ingezet vanuit team Werk, Participatie & Inburgering: • Activering bij verslaving (obv ervaringsdeskundige inzet) • Extra (ingehuurde) persoonlijke ondersteuning (voor werknemer en werkgever) voor mensen die klaar lijken voor werk, maar die de stap toch niet kunnen zetten om diverse redenen • Traject voor jongeren die een strakke aanpak nodig hebben ter preventie van afglijden in criminaliteit • Groenbeheer coöperatie Veluwezoom • Training Omgaan met Geld voor inburgeraars De volgende instrumenten zijn afgebouwd of anders ingericht:

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
		bijstandsuitkering zijn ten opzichte van voorgaande jaren vervallen, afgebouwd of zijn anders ingericht?	• Trajectbegeleiding (richting werk) voor inwoners met een indicatie banenafspraak – dit komt nu meer bij consulenten zelf te liggen • Jobcoaching op de werkvloer voor inwoners met een indicatie banenafspraak – we zetten standaard minder begeleidingsuren in • Activerend werk wordt enkel nog in het geval van arbeidspotentieel ingezet als ontwikkelstap naar werk, aangezien het als wmo-product geschrapt is • Voor kosten voor opleiding, materialen (bijv ict), werkkleding en overige maatwerkkosten wordt een strengere kosten-batenafweging gemaakt en wordt zo veel mogelijk getracht om fondsen in te zetten (wat soms resulteert in uitstel van de stap naar werk) Daarnaast sturen we strak op het budget door middel van plafonds per type instrument, wat ertoe kan leiden dat voor bepaalde instrumenten, die we wel ngo in ons aanbod hebben, aan het einde van het jaar geen ruimte meer is. Deze afweging maken beleid, management en uitvoering in gezamenlijkheid. Tot nu toe hebben we dankzij bovenstaande maatregelen nog geen stop hoeven zetten op instrumenten die we nog in ons aanbod hebben.
11	Blz. 81	Welk max. percentage voor de netto schuldquote hebben we binnen de financiële commissie eerder afgesproken?	In 2023 is een minimale solvabiliteit van 15% afgesproken met een streven voor 20%. Daarnaast is een netto schuldquote afgesproken van minder dan 130%.

Vragen over de Programmabegroting 2027

Naam: Veroniek Pieper (VVD)
Datum van indienen vragen: 13-10-2026

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
12	Programma 1 Samenleving – Incidentele baten en lasten, p. 132	Kan het college aangeven welke concrete kosten en activiteiten in 2027 worden bekostigd uit het innovatiebudget van €258.000? Worden vanuit het innovatiebudget ook activiteiten of kosten voor de Stevige Lokale Teams of Jeugd gefinancierd? Zo ja, welke en voor welk bedrag?	Het innovatiebudget wordt ingezet voor de transformatie van het sociaal domein, waaronder het versterken en verbinden van de sociale basis, de implementatie en uitvoering van de subsidieregeling Welzijn & Preventie, de voorbereiding op de vorming van Stevige Lokale Teams en het project Jeugdhulp met Verblijf. In 2026 verwachten we een kleiner deel van deze middelen nodig te hebben. Vanaf 2027 willen we de innovatiemiddelen inzetten om, samen met een te vormen maatschappelijke alliantie, de beoogde transformatie verder vorm te geven. Dit sluit aan bij de nieuwe subsidieregeling Welzijn & Preventie, die voortvloeit uit het herijkte beleidskader. Het doel is om de omslag in 2027 en 2028 te realiseren en deze vanaf 2030 binnen de structurele budgettaire kaders van welzijn, preventie en geïndiceerde zorg voort te zetten. Bij de jaarrekening 2026 doen we een voorstel voor de financiële verwerking van de resterende innovatiemiddelen uit 2026, voor de inzet van deze transformatie in latere jaren.
13	Programma 1 Samenleving, p. 31 en Programma Migratie en integratie, p. 57–58	Welke lasten en baten voor Nieuwkomers zijn in 2027 overgeheveld naar Programma 1 en waaruit bestaan de resterende €3,2 miljoen lasten en €2,2 miljoen baten binnen Programma Migratie en integratie? Is de €300.000 voor Wmo-begeleiding van Nieuwkomers onderdeel van deze overheveling of betreft dit aanvullend budget?	In 2027 zijn de baten en lasten voor de opvang van asielzoekers volledig overgeheveld naar Programma 1 Samenleving. Het gaat hierbij om circa € 7,4 miljoen aan lasten en baten. Daarnaast zijn ook de baten en lasten voor de opvang van Oekraïense ontheemden overgeheveld naar Programma 1 Samenleving. Voor 2027 en 2028 betreft dit circa € 4,7 miljoen. TOVO (Tijdelijke Opvangvoorziening Oekraïners) blijft op € 2,2 miljoen. Dit bedrag heeft betrekking op de coördinatie van de opvang en omvat tevens de opvanglocatie in Westervoort.

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
			Ja, de € 300.000 voor Wmo-begeleiding van nieuwkomers maakt onderdeel uit van de overheveling naar Programma 1.

Vragen over de Programmabegroting 2027

Naam: Victor Kooijmans (VPR)
Datum van indienen vragen: 12 oktober 2026

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
14	Weerstandsvermogen en Risicobeheersing: pagina's 76 en 77	In de tabel Risico-inventarisatie PB 2027 wordt beschreven dat er rekening gehouden wordt met een mogelijk financieel gevolg van ad 2.000.000 EUR voor "*Het niet volledig realiseren van alle ingeboekte ombuigingen"* - Welke ombuigingen zijn onderdeel van dit genoemde bedrag? - Wat is de hoogte van het financieel gevolg per ombuiging? - Met welke kans is er per ombuiging rekening gehouden?	1e vraag: Dit risicobedrag is een ingeschat risico op het totaal van de ombuigingen, dus niet specifiek per ombuiging. 2e vraag: Die is er niet; betreft een grove inschatting op de totaal te realiseren ombuigingen (van totaal € 12,3M in 2027). 3e vraag: Kans is niet per ombuiging beoordeeld, maar in totaal. De kans is ingeschat op 25% (ongewijzigd t.o.v. vorige inventarisatie risicoprofiel), want kans op niet realiseren van alle ombuigingen wordt laag ingeschat.
15	Weerstandsvermogen en Risicobeheersing: pagina's 81 en 82	In de tabel **Verloop van de kengetallen** en **Ontwikkeling financiële positie** en onderhavige toelichting en conclusie is beschreven dat de netto schuldquote de aankomende jaren zal stijgen van 73% naar 117% in 2020 en daarmee in	1e vraag: Vergelijkende cijfers zijn in te zien op de site van de provincie Gelderland (geldersefinancien.nl). Daar zijn cijfers gepubliceerd t/m 2026. De begrote netto schuldquote Rheden 2026 bedraagt 73% versus een Gelders gemiddelde van 61%. 2e vraag, deel 1: berekening netto schuldquote is als volgt: (vaste schulden + netto vlottende schuld + overlopende passiva -/-

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
		categorie B zal vallen. Aanvullend is beschreven dat de solvabiliteitsratio zal dalen naar 10% - Hoe verhoudt de geraamde netto schuldquote van 117% zich tot vergelijkbare gemeenten? - Graag ontvangen we een uitsplitsing van de factoren die leiden tot de geraamde stijging op de netto schuldquote alsmede de daling van de daarmee gepaard gaande solvabiliteitsratio? - In de conclusie op pagina 82 staat beschreven dat '*het zaak is om ons vreemd vermogen te verminderen en onze algemene reserves op te hogen.':* Welke concrete maatregelen liggen hieraan ten grondslag en wat is het geraamde effect van deze maatregelen op de ontwikkeling van de netto schuldquote en de solvabiliteitsratio?	financiële activa -/- uitzettingen < 1 jaar -/- liquide middelen -/- overlopende activa) / totale baten X 100%. Algemeen: een toename van schulden leidt tot stijging van de schuldquote en een stijging van eigen middelen en/of totale baten leidt tot daling van de schuldquote. In de begroting 2027-2030 wordt de stijging van de schuldquote veroorzaakt door de verwachte toename van schulden i.v.m. het financieren van de voorgenomen investeringen in komende jaren. 2e vraag, deel 2: berekening van de solvabiliteitsratio is als volgt: eigen vermogen (=algemene plus bestemmingsreserves) / totaal vermogen. Deze ratio daalt door de forse toename van het saldo vreemd vermogen in meerjarig perspectief, zie ook tabel geprognosticeerde balans op pag. 135. 3e vraag: Dit betref een overall-duiding om een verbetering te kunnen realiseren van onze financiële positie. Concrete maatregelen zijn hierbij niet in beeld gebracht. We verwijzen naar de volledige tekst van de betreffende conclusie op pag. 82.

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
+16	Grondbeleid: pagina 122/123	Voor het IJsseldistrict wordt het risico bepaald op EUR 402.500. - Klopt het dat dit risico niet is opgenomen in de tabel Risico-inventarisatie PB 2027 op pagina 76 onder Weerstandsvermogen en Risicobeheersing? - Zo ja, waarom wordt dit risico buiten beschouwing gelaten in het risicoprofiel? - Zo nee, binnen welk risico is het risico van het IJsseldistrict meegenomen?	Dit risico is niet als een aparte post opgenomen in het risicoprofiel. Wel is in het risicoprofiel een stelpost opgenomen van 500K voor overige risico's, o.a. voor eventuele kostenstijgingen grondcomplexen. Zie pag. 77 en 79 van de programmabegroting.
17	Financiële positie: pagina 135	De begroting concludeert dat de netto schuldquote alleen kan verbeteren door verminderen van het vreemd vermogen. eIn de tabel **Uiteenzetting financiële positie** staat echter onder meer beschreven dat de netto vlottende schuld zal stijgen naar ruim 134 miljoen in 2030. Kan het college toelichten op welke wijze de daling van het vreemd vermogen daadwerkelijk zichtbaar wordt in de meerjarenbegroting?	De schuldquote verbetert niet alleen door verminderen van vreemd vermogen (zie antwoord op vraag15). De daling van het vreemd vermogen (VV) is nu nog niet zichtbaar. In voorliggende begroting is de huidige situatie beschreven en de verwachte ontwikkeling van de financiële kengetallen o.a. op basis van de prognosebalans. Een daling van het VV is te realiseren door minder leningen af te sluiten, huidige leningen af te lossen en investeringen dekken door inzet van eigen middelen. Hiervoor is het nodig om overschotten op jaarrekeningen te realiseren en ruimte creëren binnen de (meerjaren)exploitatiebegroting. Dit zal vorm moeten krijgen in toekomstige begrotingen.
18	Project Hoofdstraat te Velp	De Hoofdstraat in Velp is een regelmatig besproken project met een mogelijke significante impact op de begroting. Waarom komt dit project niet als afzonderlijk onderdeel terug in de programmabegroting?	Omdat besluitvorming hierover nog niet heeft plaatsgevonden.

Vragen over de Programmabegroting 2027

Naam: Machiel Wetselaar (Volt)
Datum van indienen vragen: 14 oktober 2026

<table>
<tr><th>Nr.</th><th>Verwijzing (A)</th><th>Vraag</th><th>Antwoord</th></tr>
<tr><td>19</td><td>Algemeen</td><td>Is er een integraal overzicht waaruit duidelijk wordt wat de begrote kosten per beleidsdoel zijn?</td><td>Een uitsplitsing van de baten en lasten per beleidsdoel is niet mogelijk. De baten en lasten worden per thema gepresenteerd en omvatten zowel going concern als growing concern. De beleidsdoelen onder de thema’s hebben alleen betrekking op growing concern. Daardoor kunnen de totale baten en lasten niet één-op-één aan deze beleidsdoelen worden gekoppeld.
Tijdens de technische vragenmarkt is al een overzicht verstrekt van de lasten per thema en de doelen per thema. Desgewenst kunnen we een aanvullend overzicht maken waarin per thema de baten en lasten, uitgesplitst naar incidenteel en structureel, naast de beleidsdoelen worden weergegeven. Voor alle duidelijkheid: Dat overzicht legt geen directe relatie tussen de bedragen en de afzonderlijke doelen.</td></tr>
<tr><td>20</td><td>Algemeen</td><td>Is er een overzicht waaruit per beleidsdoel duidelijk wordt wat de incidentele en structurele lasten en baten zijn?</td><td>Zie graag het antwoord op vraag 19.</td></tr>
<tr><td>21</td><td>Algemeen</td><td>Is er een eenvoudig overzicht van de ontwikkeling van de weerstandsratio afgelopen drie en komende 3 jaar?</td><td>De weerstandsratio berekenen we 2 keer per jaar, bij de begroting en bij de jaarstukken. Deze ratio berekenen we niet voor de komende 3 jaar, maar alleen voor het eerstvolgende begrotingsjaar (in dit geval 2027). De ontwikkeling van de ratio is als volgt:
<table>
<tr><td>Ratio</td><td>B2023: 2,2</td><td>R2023: 0,6</td></tr>
<tr><td>Ratio</td><td>B2024: 0,8</td><td>R2024: 2,1</td></tr>
<tr><td>Ratio</td><td>B2025: 0,9</td><td>R2025: 2,8</td></tr>
</table>
</td></tr>
</table>

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
			<table><tr><td>Ratio</td><td>B2026: 2,3</td><td>R2026: nnb</td></tr><tr><td>Ratio</td><td>B2027: 2,5</td><td>R2027: nnb</td></tr></table>
22	Energie- en warmtetransitie p58	Bij doel 2 is de tabel niet helemaal gevuld en deze lijkt op de tabel van doel 1. Is hier een vergissing gemaakt?	De tabel in doel 2 gaat over de oprichting van het warmtebedrijf maar heeft om onduidelijke reden een foutje in de titel gekregen. Als titel had daar moeten staan: Oprichting warmtebedrijf.
23	Energie- en warmtetransitie p58	Bij alle vier de beleidsdoelen van de Energietransitie staat als risico benoemd dat er te weinig middelen beschikbaar zijn, hoewel dit meer een zekerheid is. Is bekend hoeveel middelen er per beleidsdoel benodigd zijn komende 5 jaar globaal en het eerst jaar 2027 concreet?	Nee helaas is het in de fase nog niet mogelijk omdat per beleidsdoel te doen. Het hoofddoel een energieneutraal 2050 vraagt naast een ruimere personele inzet (De Raad van Openbaar heeft in haar advies berekend dat Rheden bijna 2x zoveel capaciteit nodig heeft dan nu wordt bekostigd). Daarnaast zijn er (voor)financieringsmiddelen nodig voor de warmteaanpak.
24	Energie- en warmtetransitie p58	Doel 1. Beleidsdoel Aardgasvrij – Welke twee Wijk Uitvoeringsprogramma's (WUP's) worden waarschijnlijk als eerste en wanneer opgeleverd?	Eerste is Dieren-West. Dit zal in 2027 zijn. De andere WUPS zullen qua volgordelijkheid worden geduid in het energie- en warmteprogramma.
25	Energie- en warmtetransitie p58	Wanneer is het warmteprogramma gereed?	De besluitvorming staat gepland voor Q2 2027 maar is afhankelijk van de snelheid van de beoordeling van de commissie MER. De consultatie/inzage versie van het Energie- Warmteprogramma is gepland voor eind 2026
26	Energie- en warmtetransitie p58	Doel 3. Wanneer is de gewenste startdatum van de Redo (=bereikbaar voor inwoners)?	In november ligt de kadernotitie REDO ter besluitvorming in de raad. Daarin staat de beoogde planning om de REDO in de tweede helft van 2027 op te richten.
27	Energie- en warmtetransitie p58	Doel 4. Waar staan de kosten voor de aanschaf van een windmolen op zee?	Deze kosten zijn nog niet bekend. Er is op dit moment sprake van een onderzoek naar de optie samen met andere gemeentes

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
28	Energie- en warmtetransitie p58	Doel 4. Is er een inschatting van de exploitatiekosten van een windmolen op zee?	Zie vraag 27

Vragen over de Programmabegroting 2027

Naam: Andre Verschoor (50 Plus Rheden)
Datum van indienen vragen: 14 -10-2026

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
29		het verlies aan hondenbelasting is ingeprijst in de begroting. Zijn daar de interne kosten voor inning en handhaving vanaf gehaald? Zo ja, hoeveel was dat?	Over de kosten van handhaving en inning van hondenbelasting: • Jaarlijkse hondencontrole, afgerond 8K per jaar. • Jaarlijkse inning (verzorgen aanslag), afg. 4K per jaar. Dit maakt een totale kostenbesparing van 12K per jaar en is verwerkt in voorliggende begroting.
30		hoeveel wordt er uitgetrokken voor fraudeonderzoek (met name op de zorg) en waar kunnen we dat vinden?	Er is geen apart budget gereserveerd voor fraudeonderzoek. Indien er een onderzoek naar fraude gedaan zou moeten worden dan moet op dit moment nog vanuit de bestaande middelen voor jeugdhulp of Wmo (programma 1 Samenleving) worden gefinancierd.
31	P29	waar bestaat 6.91 en 6.92 coördinatie en beleid uit (in totaal M€ 6)? P29.	Dit betreft de bijdrages aan de MGR voor de onderdelen jeugd en Wmo (€560k), evenals de interne doorbelasting van de personele inzet naar deze taakvelden (€5,3M).
32		waardoor zijn de begrote lasten verbonden partijen in 2027 12 miljoen euro hoger begroot?	Waarschijnlijk wordt in de vraag gedoeld op de tabel op pag. 31 waar het verschil in begrote lasten 2026 (105,6M) en 2027 (117,7M) afgerond 12M bedraagt. De bedragen in deze tabel hebben geen betrekking op de

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
			verbonden partijen, maar betreffen de totale lasten en baten van programma 1 Samenleving. De betreffende afwijking is bij de verschillende thema's op hoofdlijnen geduid.
33		waarom zijn de lasten voor riolering 1,3 miljoen hoger? Als dat extra afschrijving is, waar komt dat door?	Waarschijnlijk wordt in de vraag gedoeld op de tabel op pag. 46 waar o.a. de lasten en baten van taakveld 7.2 'Riolering' staan vermeld. Bij de baten is daar een stijging te zien van 6,7 naar 8,0 miljoen. Wij verwijzen u hiervoor naar de raadsinformatiebrieven van 13 en 27 oktober inzake herstel omissie in programmabegroting 2027.
34		wat rekent Rheden als interne rente?	De begrote interne rente 2027 bedraagt 2,164%. Zie nadere toelichting in de paragraaf financiering (pag. 89 t/m 94).
35		wie is "wij "bij duurzame energie inkoop in 2040?	Wij als zijnde de gemeente
36		hoeveel geld (orde van grootte in miljoenen volstaat) is in deze begroting vrijgemaakt voor aardgasvrij in 2050 en waar staat dat?	De investeringsbehoefte is nog niet opgenomen in deze begroting. In het energie- warmteprogramma zal een indicatie worden gemaakt.
37		de inkomsten van de Treasury dalen in de begroting 2027 met €800.000, terwijl de reserves na de jaarrekening zijn aangevuld. Wat is de achterliggende berekening?	Waarschijnlijk wordt in de vraag gedoeld op de tabel op pag. 53 waar o.a. de lasten en baten van taakveld 0.5 'Treasury' staan vermeld. De baten zijn niet gewijzigd t.o.v. 2026 (blijft 869K), maar bij de lasten is sprake van een nadelige bijstelling van 797K. Dit nadeel wordt deels veroorzaakt door hogere rentelasten (155K) over afgesloten geldleningen. Daarnaast is er sprake van hogere interne rentelasten als gevolg van stijging van het renteomslagpercentage (van 1,9% in begroting 2026 naar 2,2% in begroting 2027). Over de boekwaarde van gedane investeringen tot 2026 leidt dit tot 320K extra rentelasten. Daarnaast is er een toename aan rentelasten ad 210K over de gedane investeringen in het jaar 2026. De overige 112K betreft diverse overige kleine mutaties.
38	P54	in de toelichting op P.54 wordt de wijziging in 0.4 (overhead) verklaart door herzien van	De toelichting op dit punt is niet correct opgenomen. De geraamde overheadlasten stijgen met € 3.452K (van 21,8 naar 25,2 mln). Deze

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
		afschrijvingen, interne rente, etc. verklaart. Hoe is dat verdeeld over de 4 miljoen euro hogere begroting op de overhead 0.4?	toename is als volgt te verdelen: herzien budget de Connectie (deels saldo neutraal) 1.701k. Uitbreiding van teambudgetten van Samenleving op basis van extra inzet door de integratie van Nieuwkomers in afdeling Samenleving (volledig saldo neutraal) 700k. Uitbreiding van team KCC (uitbreiding dienstverlening) en team Inkomen (volledig saldo neutraal) 598k. De overige 453k zijn een grote diversiteit aan kleine mutaties tussen taakveld 0.4 en de overige taakvelden.
39	P59	P.59 welke risico's kunnen nog meer worden toegekend aan de oprichting van een warmtebedrijf?	In de kadernotitie Na de vaststelling van de kadernotitie zullen de risico's worden beschreven in de businesscase.

Vragen over de Programmabegroting 2027

Naam: Camilo van Haastrecht (PvdD)
Datum van indienen vragen: 14 oktober 2026

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
40	Programma 2 Leefomgeving, pag. 35	Kunt u een uitsplitsing geven van de 1.000 geplande woningen tot 2030 per project, inclusief de verwachte opleverdatum en de verdeling in prijscategorieën (zoals sociale huur en betaalbare koop)?	Dit is terug te vinden in de factsheets die uw raad in bezit heeft.
41	Bijlage 3 Meerjarig Investeringsplan , pag. 142 e.v.	Onder welk taakveld of investeringskrediet vallen de geraamde kosten voor de herinrichting van de Hoofdstraat in Velp, en wat is de verwachte projectplanning?	Dit valt onder economie. Over de planning wordt separaat met de raad gecommuniceerd.

42	Programma 2 Leefomgeving, pag. 47	Is er binnen de plannen voor verkeersveiligheid rondom basisscholen en voortgezet onderwijs (waaronder Het Rhedens) onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van een snelheidsverlaging naar 15 km/u?	Nee hier is geen onderzoek naar gedaan. Echter 15 km/u wordt door bestuurders als zeer langzaam ervaren en zonder (veel) infrastructurele maatregelen wordt deze snelheid vaak niet nageleefd en is deze snelheid ook lastig te handhaven. Uit de CROW-notitie Schoolzone blijkt ook dat meer dan de helft van de gemeenten geen aangepaste advies- of maximumsnelheid toepast binnen de schoolzone.
43	Programma 2 Leefomgeving, pag. 47	Op basis van welke criteria is er besloten de proef met deelfietsen in Velp te starten, en bijvoorbeeld niet in Rheden/rond de Posbank? Wanneer en hoe wordt er besloten of deze deelfietsen ook naar andere dorpen komen?	Deelfietsen worden voornamelijk gebruikt voor de first- en last mile, binnenstedelijke verplaatsingen, toerisme en recreatie en vervanging korte autoritten (met name drukke binnensteden). De reden voor een pilot in Velp is, omdat we op deze locatie bij Arnhem kunnen aanhaken wat zorgt voor lagere kosten. Daarnaast is dit een locatie waar we verwachten dat de deelfietsen voor alle bovengenoemde doelen gebruikt zullen worden. Dit tegenstelling tot Rheden/Posbank, waar naar verwachting de fietsen voornamelijk gebruikt zullen worden voor toerisme en recreatie. Daarnaast zijn in dit gebied al deelfietsen aanwezig in de vorm van fietsverhuur Peter Overstegen en enkele OV-fietsen. Op deze locatie kunnen wij ook niet aansluiten bij Arnhem en zullen de kosten voor een pilot vele malen hoger zijn. Er is nog niet duidelijkheid hoe en onder welke voorwaarde we voor Velp kunnen aansluiten bij de pilot van Arnhem. Dit moet eerst nog vorm krijgen.
44	Programma 2 Leefomgeving, pag. 48	Welke concrete routewijzigingen voor het busvervoer staan er gepland, en zijn er afspraken vastgelegd met vervoerders over het bereikbaar houden van voorzieningen zoals huisartsenposten?	Er staan geen concrete routewijzigingen gepland. Ieder jaar kunnen we als gemeente wensen kenbaar maken. Op basis van de Wet personenvervoer 2000 is bepaald dat het vervoerdersbedrijf als concessiehouder ieder jaar voorstellen voor wijzingen van de bestaande dienstregeling kan indienen. Provincie Gelderland als concessieverlener neemt hier een besluit over. Volgens de Wet personenvervoer 2000

			bepaalt het vervoerbedrijf in eerste instantie zelf de lijnvoering om het openbaar vervoer betaalbaar te houden en een vervoerskundig logisch lijnennet te hebben. Hierdoor kunnen gemeentewensen niet altijd worden ingewilligd.
45	Bijlage 2 Taakvelden, pag. 140 / Prog. 2, pag. 48	Bij het taakveld 'Parkeren' staan wel lasten, maar nagenoeg geen inkomsten uit parkeerbelasting begroot. Kan hieruit worden opgemaakt dat het nieuwe parkeerbeleid niet uitgaat van inkomsten uit (nieuw in te voeren) betaald parkeren?	Het nieuwe parkeerbeleid verwachten wij in september 2027 door u te laten vaststellen. Invoering betaald parkeren, en de hierbij behorende inkomsten, is vooraf niet uitgesloten. Wanneer uit het proces het invoeren van betaald parkeren zou komen, dan heeft het tijd nodig om dit ook daadwerkelijk te realiseren en zal dan ook voorlopig nog geen inkomsten opleveren.
46	Programma 2 Leefomgeving, pag. 45	Er staan in de begroting geen aparte bedragen genoemd voor het onderhoud van het Rozendaalse Veld. Betekent dit dat er hier geen extra onderhoudskosten worden verwacht?	We voeren het reguliere beheer en onderhoud uit, gedekt door de structurele € 10.000 voor gemeentelijke natuurgebieden en rijkssubsidies van totaal € 70.292
47	Bijlage 2 Taakvelden, pag. 139 e.v.	Op welk taakveld worden de uitgaven voor de opvang van zwerfdieren, wilde dieren en de structurele bijdrage aan het Dierentehuis verantwoord, en wat waren de gerealiseerde uitgaven voor de opvang van zwerf- en wilde dieren in 2025 en 2026?	€ 82.640 Dit bedrag is ondergebracht bij Openbare Orde en Veiligheid (Grootboek 640864)
48	Programma 2 Leefomgeving, pag. 44 & 46	Welk deel van het budget voor taakveld 5.7 ('Openbaar groen en recreatie', € 4,8 miljoen in 2027) is specifiek bestemd voor de uitvoering van het Biodiversiteitsplan 2022, en om welke concrete maatregelen gaat het in 2027?	Er is nog geen aparte uitsplitsing opgenomen in deze programmabegroting. Dierenwelzijn heeft geen eigen budget, maar maakt onderdeel uit van activiteiten bij o.a. Omgevingskwaliteit, Beheer Openbare Ruimte, Buurtbeheer en Openbare Orde en Veiligheid. Als voorbeeld: bij het ecologisch beheren van openbaar groen houden we zowel rekening met flora als fauna. Daar is geen apart bedrag aan de een of de ander toe te rekenen.

49	Programma 1 Samenleving, pag. 24	Tijdens de informatiemarkt is genoemd dat er wekelijks honderden deelnemers meedoen aan activiteiten bij De Paperclip. Zijn deze bezoekersaantallen feitelijk vastgelegd en geanalyseerd, zodat inzichtelijk is welke factoren bijdragen aan deze participatiegraad?	De Paperclip registreert geen structurele bezoekersaantallen en beschikt daarom niet over geanalyseerde bezoekersgegevens. Wel is er in het verleden een buurtonderzoek uitgevoerd. Daarnaast geeft het bestuur aan op basis van de bezetting van de vaste activiteiten, cursussen en het biljarten goed zicht te hebben op het gebruik van het buurthuis. Op basis daarvan schat het bestuur dat wekelijks circa 500 tot 600 bezoekers deelnemen aan activiteiten in De Paperclip.
50	Bijlage 2 Taakvelden, pag. 139	Bij het taakveld 'Jeugdhulp ambulant lokaal' staat een daling van de kosten begroot van € 10,2 miljoen in 2027 naar € 7,1 miljoen in 2028. Klopt het dat er een daling van 3,1 miljoen wordt verwacht of vind ik het bedrag bijvoorbeeld ergens anders in de begroting?	Antwoord volgt nog.
51	Programma 3 Bestuur & organisatie, pag. 98	In hoeverre worden de kosten ter voorbereiding op de fusie met Brummen (en eventueel Rozendaal), waaronder de inhuur van extra capaciteit, gedekt door subsidies van de provincie of het Rijk?	Ter dekking van de voorbereidingskosten, het uitvoeren van de Fase 'Herindelingsontwerp "Brummen-Rheden", hebben Brummen en Rheden ieder € 200K beschikbaar gesteld (raadsbesluit Rheden 24-2-2026 € 200K te dekken ten laste van de algemene reserve). Daarvan heeft de provincie gezegd ook bij te willen dragen. Onze vraag aan hen is ook 200k.

Vragen over de Programmabegroting 2027

Naam: Hendri Witteveen (CU)
Datum van indienen vragen: 15 oktober en 16 oktober 2026

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
52	Progr. Leefomgeving p. 35	"Vereenvoudiging regelgeving" Wat gebeurt er in dit kader met paragraaf 6.1.2 Prioriteiten in de Omgevingsvisie, de samenhangende benadering bij het realiseren	Deze vraag is niet helder en daarmee niet te beantwoorden.

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
		van ambities (conform het op 27—26 aangenomen amendement)?	
53	Progr. Leefomgeving p. 35	"Vereenvoudiging regelgeving" 1. In de doelenboom staan: herziening Omgevingsvisie, Vaststelling van Omgevingsprogramma's en Ontwikkeling van het Omgevingsplan. Hoe dragen die bij aan vereenvoudiging regelgeving? 2. Zijn er verder nog plannen om iets aan vereenvoudiging van regelgeving te doen en zo ja welke?	In deze documenten kunnen hiervoor concrete voorstellen voor worden gedaan.
54	Progr. Leefomgeving p. 40	"We streven naar een maximaal scheidingspercentage". 1. Waarom zien we dat niet terug in de te bereiken resultaten? 2. In de doelenboom staat bij dit doel de indicator: "We gaan sturen op het aantal klachten en meldingen". Wat is nu werkelijk het doel? graag uitleg.	1. Omdat we op dit moment nog werken met ongewijzigde beleidskaders. In 2027 zult u concrete voorstellen ontvangen voor nieuw grondstoffenbeleid om het scheidingspercentage te vergroten. 2. We werken sinds 2026 samen met Circulus, en dus ook met hun Klant Contact Centrum. Daar komen klachten en meldingen primair binnen. Met steeds verbeterende dienstverlening kunnen we het aantal meldingen omlaag brengen. Daar hebben we geen concreet getal aan gekoppeld.
55	Progr. Leefomgeving p. 46	"Er zijn geen afwijkingen op taakveld 7.4." Er zijn wel enorme verschillen t.o.v. 2026. Wat is hiervoor de verklaring?	De verschillen ten opzichte van 2026 worden verklaard door de verhuizing van 'Programma Energie- en warmtetransitie' van Leefomgeving naar Bestuur & Organisatie. Zie passages op pag. 58-60 in begroting 2027 (in tabel 'Wat mag het kosten?' op pag. 59-60 bij taakveld 7.4 Milieubeheer geraamde lasten 2027 € 3.641K en baten € 1.847K).
56	Progr. Bestuur en organisatie, programma	Het team nieuwkomers wordt met ingang van 2027 ondergebracht in Programma 1. Waar	Antwoord volgt nog.

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
	Migratie en integratie, p. 57	hebben de resterende kosten en baten betrekking op?	
57	Progr. Bestuur en organisatie, programma Energie- en warmtetransitie p. 60	"De baten en lasten voor dit programma zijn vanaf 2027 structureel begroot. Deze zijn in evenwicht en daarom heeft het geen invloed op het begrotingssaldo?" Opmerking: In 2027 wel een negatief saldo. Hoe zit dat?	In 2027 worden de CDOKE (Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid) middelen via het gemeentefonds verstrekt, dit houdt in dat de baten aldaar begroot worden en de lasten in het programma landen. Dat lijkt ogenschijnlijk tot een negatief saldo wat niet het geval is. De verwachting is dat vanaf 2028 deze middelen via een bijzondere fondsuitkering aan de gemeente verstrekt zullen worden.
58	Doelenboom	Wat is de status van de doelenboom? Wordt die bij de stukken gevoegd? Stellen we die vast met de begroting? Wordt er gerapporteerd op indicatoren die in de doelenboom staan maar niet in de Programmabegroting?	We gaan ervanuit dat met deze vraag verwezen wordt naar de A3-plaat van de doelenboom die tijdens de technische vragenmarkt is uitgereikt. Zoals toegelicht tijdens de vragenmarkt is deze versie met AI gemaakt op basis van de programmabegroting 2027-2030 die voor de raad is geagendeerd. Deze uitwerking is zorgvuldig opgesteld en zal overeen moeten komen met de thema's, doelen en resultaten zoals benoemd in de programmabegroting 2027, maar heeft geen formele status en wordt niet vastgesteld. Waar er toch sprake is van verschillen is de programmabegroting zelf leidend. Tot slot: Het is een extra hulpmiddel voor de raadsleden en raadsvolgers om snel overzicht te hebben te hebben op de thema's, doelen (inclusief indicatoren) en resultaten die in de programmabegroting zijn beschreven. Tijdens de technische vragenmarkt werd hier door de aanwezige raadsleden en raadsvolgers enthousiast op gereageerd. Dit maakt dat we verkennen of we het vanaf de begroting 2028 een vast onderdeel van de begroting kunnen maken.
59	MIP	Kan het college een globaal inzicht in de kapitaallasten geven, zodat de raad de nieuwe investeringen in verhouding tot de totale lasten kan zien?	Zie apart document dat als bijlage bij deze beantwoording is gevoegd.

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
60	MIP	Voor de rioolvervangingen wordt een afschrijvingstermijn van 60 jaar in de tabel aangegeven. Bij rioolvervanging wordt over het algemeen ook de straat opnieuw ingericht. Los van of dit op de riolering of de wegen drukt, is de afschrijvingstermijn 30 jaar. Wordt dit onderscheid gemaakt?	Bij de realisatie wordt een onderscheid gemaakt tussen afschrijvingstermijnen wegen, riolering en groen, in lijn met de vigerende Nota IWAA (Investeren Waarderen Activeren en Afschrijven).
61	Programma 1. Samenleving. Jeugdzorg.	Het college heeft de aanbevelingen overgenomen uit het DoeMee onderzoek Onderbesteding van de rekenkamer. Aanbeveling 5. "**Over jeugdzorg** Onderbouw de raming van de kosten voor het komende jaar niet alleen op basis van de cijfers uit het verleden (met een verklaring voor de structurele overschrijding zoals weergegeven in de aparte Raadsinformatiebrief over Jeugdhulp), maar ook op basis van meerjarige trendcijfers." We zien dit niet terug in de begroting. Hoe geeft het college inhoud aan het overnemen van deze aanbeveling?	Het college maakt al enkele jaren bij het opstellen van de begroting voor jeugdhulp van trends, scenario's en landelijke en lokale beleidsplannen om tot het budget te komen van jeugdhulp te komen. Denk aan onze plannen vanuit het Koersdocument Samen leven in Rheden en concreet het Programma Samen Leven in Rheden. De ramingen zijn gebaseerd op trendcijfers waarbij wij op basis van historische gegevens een trendlijn naar de toekomst prognotiseren. Hierbij gesteld dat een toekomstige trendlijn van jeugdzorg grillig is en moeilijk te voorspellen. Voorbeeld: verblijfzorg jeugd.

Vragen over de Programmabegroting 2027

Naam: André Verschoor – 50PLUS
Datum van indienen vragen: 21-10-2026

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
62	Samenleving pagina 29 6.91 Coordinatie beleid WMO en 6.92 Coordinatie beleid Jeugd	Waar bestaat deze coördinatie uit? Graag een verdeling tussen uren gemeente Rheden, inhuur gemeente Rheden, bijdrage gemeenschappelijke regeling, overig.	Dit betreft de bijdrages aan de MGR voor de onderdelen jeugd en Wmo (€560k), evenals de interne doorbelasting van de personele inzet naar deze taakvelden (€5,3M). Van deze personele inzet bedraagt €65k doorbelaste inhuurkosten.
63	Samenleving pagina 29 6.91 Coordinatie beleid WMO en 6.92 Coordinatie beleid Jeugd	Hoeveel van deze bedragen wordt besteed aan toezicht op rechtmatigheid / fraude opsporing?	Er is geen apart budget gereserveerd voor fraudeonderzoek. Indien er een onderzoek naar fraude gedaan zou moeten worden dan moet op dit moment nog vanuit de bestaande middelen voor jeugdhulp of Wmo (programma 1 Samenleving) worden gefinancierd.
64	Bijlage 3 - Meerjarig Investeringsplan p.148	Wat zijn de nagekomen kosten gemeentehuis?	Dit betrof afrondende (werktuigbouwkundige) werkzaamheden gemeentehuis 2026 als gevolg van openstaande restpunten die nog door aannemer moesten worden opgeleverd.
65	Bijlage 3 – Meerjarig Investeringsplan p.148	Bij de (duurzame, circulaire) nieuwbouw van de Dumpel in Velp en de MFA in Rheden, is daar al de nieuwe afschrijvingsmethode (excl het circulaire deel) toegepast?	Deze methodiek (afschrijven met een circulaire restwaarde) is niet toegepast bij De Dumpel in Velp en de MFA in Rheden. Momenteel voeren wij onderzoek uit naar de toepassing van restwaarden binnen circulair bouwen.
66	Bijlage 3 – Meerjarig Investeringsplan p.148	Hoofdstraat Velp. Nu deze pas na 2030 als investering wordt opgevoerd, hoeveel geld is er komende vier jaar gereserveerd voor de planvorming? Waar staat dat bedrag en waaruit bestaat dat bedrag (uren gemeente Rheden, inhuur, uitbesteding)?	Hiervoor is nog geen budget opgenomen; besluitvorming hierover heeft nog niet plaatsgevonden.

67	D. Financiering	Wat is de reden dat er wordt afgelost op een lening die in 2034 afloopt met een lager rente percentage dan die in 2028 afloopt (klopt dat het verschil in rente ongeveer 40k is voor de 2x1,5 miljoen extra aflossing)	De laatste twee leningen (€ 15 miljoen uit 2024 en € 15 miljoen uit 2026) zijn afgesloten als lineaire leningen, waar we op aflossen. De leningen die in de jaren daarvoor zijn afgesloten, betreffen aflossingsvrije leningen, waar niet op afgelost kan worden. Deze manier van werken sluit aan bij het streven om onze solvabiliteitsratio te verbeteren mede door ons vreemde vermogen te laten dalen.

Vragen over de Programmabegroting 2027

Naam: Niek Brunninkhuis (Partij voor de Dieren)
Datum van indienen vragen: 26 oktober 2026

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
68	M11 PvdD - Dierenwelzijn programmabegroting 2027	Welk bedrag is in de programmabegroting 2027 opgenomen voor het dierentehuis en onder welke begrotingspost valt dit?	€ 82.640 Dit bedrag is ondergebracht bij Openbare Orde en Veiligheid (Grootboek 640864)
69	M11 PvdD - Dierenwelzijn programmabegroting 2027	Welke bedragen zijn in de programmabegroting 2027 per programma opgenomen voor dierenwelzijn? Graag een overzicht per programma en het totaalbedrag. Waar een afzonderlijk bedrag niet kan worden aangegeven, ontvangen wij graag een toelichting.	Er is nog geen aparte uitsplitsing opgenomen in deze programmabegroting. Dierenwelzijn heeft geen eigen budget, maar maakt onderdeel uit van activiteiten bij o.a. Omgevingskwaliteit, Beheer Openbare Ruimte, Buurtbeheer en Openbare Orde en Veiligheid. Als voorbeeld: bij het ecologisch beheren van openbaar groen houden we zowel rekening met flora als fauna. Daar is geen apart bedrag aan de een of de ander toe te rekenen.

Vragen over de Programmabegroting 2027

Naam: Camilo van Haastrecht, PvdD
Datum van indienen vragen: 27 oktober 2026

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
1	Bijlage 2 Taakvelden, pag. 139 (Jeugdhulp ambulant lokaal)	In 2028 is een forse kostendaling van 30% op jeugdzorg begroot, die door het college wordt toegeschreven aan succesvolle preventie. Vanaf 2029 stagneert deze afname echter tot een plateau en in 2030 stijgen de kosten weer. Wat is de exacte (rekenkundige) onderbouwing van deze trendbreuk ná 2028? Ligt hier inflatie, demografie, nieuwe wetgeving of een verschuiving van posten aan ten grondslag, én via welke concrete meetmethode monitort het college of de inzet op preventie daadwerkelijk de instroom in de zware jeugdzorg verlaagt?	Antwoord volgt nog.
2	Toezeggingenlijst 20-10-2026 / Bijlage 3 Meerjarig Investeringsplan	Een doorkijk van het MIP ná 2030 is cruciaal om de stijging van onze toekomstige kapitaallasten inzichtelijk te maken. In het huidige MIP ontbreken de financiële langetermijneffecten van grote opgaven, zoals het Masterplan Dieren, de energietransitie, de Hoofdstraat Velp	In de financiële commissie is, voor de beeldvorming, inzicht gegeven in de kapitaallasten in jaar 2031. Verdere jaren zijn daarbij niet gepresenteerd en hebben we nu ook niet beschikbaar. Het college werkt het komende jaar verder aan de doorontwikkeling van het MIP. Daarbij wordt toegewerkt naar een uitwerking

Nr.	Verwijzing (A)	Vraag	Antwoord
		én grote opgaven rondom woningbouw/renovatie. Tijdens een eerdere FiCo-vergadering bleek een doorkijk met jaartallen na 2030 reeds beschikbaar. Kan dit complete langetermijnoverzicht, ter aanvulling op de toezegging van wethouder Van Engelenburg, op korte termijn met de voltallige raad worden gedeeld?	waarmee inzicht wordt gegeven in de lange termijn ontwikkeling van kapitaallasten.

Toezeggingen vanuit de beeldvormende raadsvergadering van 15 oktober jl. met betrekking tot het Meerjarig Investeringsplan (MIP):

ID 524: Wethouder Van Engelenburg zegt toe uiterlijk 28 oktober een overzicht aan te leveren met een onderbouwing van het Meerjarig Investeringsplan, waarbij per investering wordt aangegeven of deze voortkomt uit vastgesteld beleid, aangenomen moties of amendementen, bestuurlijke ambities of landelijke verplichtingen.
Antwoord: Als bijlage bij dit document 'Beantwoording raadsvragen over programmabegroting 2027' is een bijlage gevoegd waarin (zoveel mogelijk) per investering de gevraagde duiding is aangegeven.

ID 525: Wethouder Van Engelenburg zegt toe om de vraag van mevrouw Pieper, welke investeringen uit het Meerjarig Investeringsplan tijdkritisch zijn en welke eventueel uitgesteld kunnen worden, te beantwoorden in het toegezegde memo.
Antwoord: Als bijlage bij dit document 'Beantwoording raadsvragen over programmabegroting 2027' is een bijlage gevoegd waarin (zoveel mogelijk) per investering de gevraagde duiding is aangegeven.

Bijlage bij vraag 59 bij programmabegroting 2027

Beknopte toelichting voor de Raad bij het MIP 2027-2030

Het Meerjaren Investeringsplan (MIP) geeft inzicht in de investeringen die de gemeente de komende jaren wil uitvoeren. Het gaat zowel om al vastgestelde investeringen als om nieuwe investeringsvoorstellen. De investeringen hebben betrekking op onder andere scholen, sportvoorzieningen, wegen, riolering, groen en gemeentelijke gebouwen.

Wat laat dit overzicht zien?

Het overzicht bestaat uit drie onderdelen:

1. **Lopende investeringen** Dit zijn investeringen waarvoor eerder al een krediet beschikbaar is gesteld en waarvan de uitvoering nog doorloopt. Het gaat om circa € 34,8 miljoen, inclusief gevraagde bijstelling krediet in voorliggende begroting.
2. **Toegekende kredieten** Dit zijn investeringen waarvoor de raad al een besluit heeft genomen, en krediet beschikbaar heeft gesteld, maar die nog opgestart moeten worden. Het betreft circa € 53,9 miljoen, inclusief gevraagde bijstelling krediet in voorliggende begroting.
3. **Nieuwe aanvragen** Dit zijn nieuwe investeringsvoorstellen waarvoor nog besluitvorming door de raad nodig is. De omvang bedraagt circa € 51,8 miljoen.

Hoeveel wordt er in totaal geïnvesteerd?

De totale investeringsopgave in het MIP bedraagt ongeveer **€ 140,5 miljoen** voor de periode (2025/2026) t/m 2030. De grootste investeringen hebben betrekking op onderwijs (20%), sportaccommodaties (25%), wegen (12%) en riolering (34%).

Wat betekent dit voor de begroting?

Investeringen worden niet in één keer als kosten genomen. De uitgaven worden over meerdere jaren afgeschreven. Hierdoor ontstaan jaarlijks terugkerende kapitaallasten (afschrijving en rente). De kapitaallasten nemen volgens het overzicht toe van circa € 623.000 in 2027 naar bijna € 4,0 miljoen in 2030. Deze toename van kapitaallasten zijn het gevolg van de totale investeringen van afgerond € 122 miljoen in de periode 2027 t/m 2030.

Verloop kapitaallasten (laatste regel van Bijlage 3 MIP):

Jaar	2027	2028	2029	2030
Kapitaallasten *(bedragen x € 1.000)*	623	2.021	2.841	3.969

Categorie	Kredietbijstelling en/of nieuwe investering	Investeringsuitgaven in 2027	Kapitaallasten 2027
Lopende investeringen	5.747	8.819	212
Toegekende kredieten	8.978	10.905	338
Nieuwe aanvragen	51.801	6.060	73
Totaal	**66.526**	**25.784**	**623**

Korte toelichting voor de Raad

- In het Meerjarig Investeringsplan wordt aangegeven dat de totale te verwachten investeringen t/m 2030 **€140,5 miljoen** bedragen.
- In 2027 wordt hiervan naar verwachting **€ 25,8 miljoen** aan investeringen uitgevoerd. Met het vaststellen van de begroting 2027 accordeert de raad dit investeringsvolume.
- De raad kan voor nieuwe aanvragen om een aparte behandeling vragen.

Waar moet de raad op letten?

- Het MIP laat zien welke investeringsbedragen al beschikbaar zijn gesteld en welke nog ter besluitvorming worden voorgelegd (**concreet in totaal 25,8 miljoen in jaarschijf 2027**).
- Nieuwe investeringen leiden tot een toename van kapitaallasten in de begroting. De kapitaallasten van investeringen voor riolering worden gedekt uit de rioolheffing.

- De toename van de kapitaallasten vraagt om een zorgvuldige afweging van prioriteiten in relatie tot beperkte beschikbare financiële ruimte.
- Vanaf het jaar 2031 zullen de kapitaallasten naar verwachting verder toenemen wanneer de nieuwe investeringen worden geactiveerd.

Het college werkt het komende jaar verder aan de doorontwikkeling van het MIP. Daarbij wordt toegewerkt naar een oplossing waarmee op ieder moment inzicht bestaat in de actuele meerjarige ontwikkeling van de kapitaallasten en de eventuele beschikbare investeringsruimte.